

AFERA WIKILEAKS ILI O PREVLADAVANJU KULTURE NEAUTENTIČNOSTI

Nema sumnje da skandal koji su priredili pravosudni sustavi nekih evropskih zemalja, vezan uz akciju objavljivanja preko 250.000 povjerljivih dokumenata američke diplomacije na internetu, a koji se nastavlja i danas, premda je već dulje vrijeme izvan fokusa javnosti (one hrvatske pogotovo), predstavlja zanimljiv novum u svjetskoj javnosti i da zapravo označava veliku prekretnicu u odnosu danas dominantnog društvenog sustava, kojega neopravdano nazivaju "demokratskim", prema samosvojnem i nezavisnom pojedincu odnosno skupini, njihovim elementarnim slobodama, pravima, ljudskom dostojanstvu. Premda se na prvi pogled čini kako se ovdje radi o neugodnom iznenađenju, treba reći da je ipak dobro što se, makar i na ovaj način, napokon u punom svjetlu razotkrila prava priroda te tzv. demokracije ili, točnije, vladavine nad ljudima koja se prakticira u zemljama "Zapadnog svijeta".

Teško da ijedan normalan čovjek koji je u to upućen, može pomisliti da sve ono što se od početka prosinca događa s Julianom Assangeom, osnivačem Wikileaksa, internetske organizacije koja se već nekoliko godina bavi prikupljanjem i objavljivanjem strogo povjerljivih službenih dokumenata, nema veze sa iznošenjem na vidjelo američke diplomatske korespondencije koje je još uvijek u tijeku, premda se to svim silama nastoji tako prikazati. Zapravo je nejasno zbog čega su se oni koji su organizirali namještaljku s navodnim Assangeovom "seksualnim prijestupima", uopće upuštali u taj prljavi posao, kad nisu uspjeli smislili neke uvjerljivije optužbe na njegov račun, odnosno kad to već nije bilo moguće, s obzirom da je posve logično bilo za očekivati da će Wikileaksova akcija, odnosno ukupna aktivnost ove organizacije, progonom i hapšenjem njihovog osnivača i lidera samo dobiti na težini. Hoće li se pokazati da su vlastodršci ovo učinili zato da bi skrenuli pozornost javnosti sa samog sadržaja objavljenih dokumenta ili zato što su mislili kako će zadržavanjem Assangea "iza brave", spriječiti ili barem omesti objavljivanje još većeg broja, još važnijih dokumenata koje Wikileaks tek namjerava objaviti i usput potaći Amerikance da već jednom smisle kako da mu dođu glave na najzgodniji ("legalan") način, više uopće nije važno. Bitno je jedino to što Pokret za slobodne informacije ne samo da je stjecajem ovih okolnosti na velika vrata izašao na javnu scenu i postao "planetarna tema" (on je to postao već ranije), već što se javnost napokon sasvim ozbiljno zainteresirala za problematiku kojom se ovaj pokret bavi i što se u medijima počelo ozbiljno razmišljati i raspravljati o njegovim pravim ciljevima, te o njegovom značaju za čovječanstvo, sadašnje i buduće. Samim je tim Pokret izvojevao svoju najveću pobjedu.

Reći ćemo i na ovom mjestu nešto o ciljevima i značenju Pokreta za slobodne informacije jer je to korisno ponavljati u svakoj prilici. Kao prvo, treba naglasiti da globalni sustav vladanja koji se temelji na lažima i uljepšavanju stvarnosti, prijetvornosti i prikrivenim makinacijama, što je sve, dakako, motivirano isključivo interesima zatvorenih krugova financijske oligarhije¹ koji upravljaju svjetskim zbivanjima, ne može funkcionirati produktivno i ne može čovječanstvu donijeti ništa dobro. Ovakva, sa stajališta interesa društva kao cjeline sasvim nepotrebna koncentracija moći, koja se realizira u totalno netransparentnom društvenim odnosima, prvenstveno onima koji se tiču kolanja kapitala, raspodjele materijalnih dobara, promocije novih "društvenih vrijednosti", ali i većine drugih područja društvenog života, rezultira jedno žalosnim anuliranjem svih pozitivnih napora koje ljudska zajednica poduzima radi vlastitog progresa ili čak njihovim usmjeravanjem u suprotnom pravcu, što je u zadnje vrijeme očita tendencija. Posve je jasno da je taj sustav vladanja u potpunoj suprotnosti s istinskom demokracijom koja podrazumijeva iskrenost, dobronamjernost i "otvorenost" prema "drugome", svih onih koji sudjeluju u društvenim procesima, a to su (odnosno to bi trebala biti) sva ljudska bića koja žive na Zemaljskoj kugli. Dobro, ali ljudi nisu niti iskreni, niti dobronamjerni, niti otvoreni prema drugima - reći će netko, što je istina, no stvar je u tome da aktualni vladajući "sustav", shvaćen kao cjelina koja obuhvaća sveukupnost međuljudskih odnosa i organizacijskih formi ljudske zajednice, koje su se na ovaj ili onaj način realizirale na bilo kojoj "razini" društvene stvarnosti, a u okvirima kojih se svatko od nas odgaja i formira, predstavlja najznačajniji čimbenik u stvaranju cijele jedne kulture laži, licemjerja, ksenofobije i svake druge pokvarenosti, koja, što dalje sve više

1 Treba primijetiti da o tim ljudima, usprkos njihovoj prisutnosti u medijima zapravo znamo vrlo malo, jer se sve bitne informacije vezane uz njihovo djelovanje pomno prikrivaju i da je upravo ta tajnovitost kojom su obavijeni, izvor njihove društvene moći, jer se kroz ovu dimnu zavjesu u očima puka doimaju puno superiornijima nad "običnim smrtnicima" nego što to oni uistinu jesu (a zapravo nisu nimalo, već dapače, ostale nadilaze samo svojom beskrupuloznošću). Assange sam o njima govori kao o moćnim zavjerenicima suprotstavljenim (zasad) nemoćnom društvu.

i više, razjeda ljudsku zajednicu. Ovdje treba naglasiti da nije samo, kako se to često misli, pokvarenost pojedinca ono što stvara pokvarenost "sustava", već da barem u jednakoj mjeri vrijedi i obrnuto, tim više što je "sustav" danas postao sila, odnosno stekao moć kakve nikada nije bilo u povijesti i počeo se razvijati tj. evoluirati gotovo "autonomno"². Otuda dolazi i moć one izokrenute kulture koju smo maločas spomenuli, "kulture neautentičnosti", koja doduše nije ništa novo i koja zapravo postoji od vjeka, no čiji je značaj danas višestruko potenciran. Tomu su najviše pridonijeli bolja povezanost među ljudima, odnosno daleko veće mogućnosti njihove komunikacije, te opća dostupnost informacija putem elektroničkih medija, koji imaju mogućnost da stvari svojim posredstvom na uvjerljiv način prikažu drugačijima nego su one to uistinu (što je redovita praksa).

Ta je "kultura neautentičnosti" dovela dotle da su laž i prijetvornost danas faktori s kojim se unaprijed računa i to na svim razinama "komunikacije", od one globalne, do one osobne razine, zapravo da se tu radi o nekoj vrsti preduvjeta da bi se učesnik ove komunikacije shvatio ozbiljno, pri čemu se svaka dobronamjernost ili plemenita težnja (ili nedajbože idealizam) smatraju dokazom infantilnosti ili pak kamuflažom nekih skrivenih ciljeva. Popularnost kojekakvih "teorija zavjere", te opća sumnjičavost i nepovjerenje koje se gaji prema "drugome", samo su indikatori mjere u kojoj je laž zavladała svijetom. A upravo ta laž - koja je daleko od toga da bude nešto jednostavno i banalno, već je duboko ukorijenjena i sveprožimajuća - sistemsko, institucionalizirana laž³, skupa sa svim ostalim "grijesima struktura", izvor je najopasnijih društvenih devijacija - bezakonja, korupcije, socijalne neosjetljivosti i sveopće ravnodušnosti, odnosno nebrige za stanje u društvu (socijalni autizam) - koje stvaraju pogodno tlo za širenje svih drugih vrsta kriminala i onda dovode do raspada socijalne kohezije i vraćanje društva u predmodernu stanje. Nemoć koju savjestan pojedinac osjeti pri suočavanju s tako pokvarenim "sustavom", tim suvremenim levijatanom koji proždire društvenu energiju, očituje u sveopćoj pasivizaciji progresivnih društvenih snaga, koja je i više nego vidljiva.

Vjerojatno najznačajniji način prevladavanja ove situacije predstavljaju akcije na razotkrivanju pravog stanja u kojemu se nalazi suvremeno društvo, odnosno u borbi protiv laži i makinacija moćnika ovoga svijeta, koje provodi Pokret za slobodne informacije. Wikileaks i Jullian Assange pokazuju se danas kao najvažniji akteri ovog pokreta i ključni čimbenici njegove borbe, preko kojih će se očito prelomiti mnoge stvari. Uloga koju ova organizacija i njezin osnivač, kao ikone modernog doba, te rijetke istinske zvijezde na mračnom obzoru suvremene civilizacije, imaju u mobilizaciji brojnih novih aktivista i boraca za istinsku demokraciju, koji upravo kreću njihovim stopama zacijelo je neprocjenjiva.⁴

Premda je objavljivanje upravo američke diplomatske korespondencije na web siteu Wikileaksa očito bilo puno više rezultat slučajnog spleta okolnosti nego jasne namjere, ipak treba reći da je ova stvar sasvim dobro "pogođena". Prijetvornost i laž "sustava" na globalnom se planu osobito ističu u odnosima među državama, odnosno u aktivnostima svjetske diplomacije. Istina, odvratno je slušati već i ono što iz ovih krugova izlazi u javnost - silesije diplomatski zabašurenih cinizama i lijepe riječi koje prikrivaju užasnu stvarnost, no tek su informacije koje se drže pod embargom pravi indikator ovih odnosa i generator brojnih konflikata koji nerijetko imaju tragične posljedice. Može se reći da je tajna diplomacija zapravo zloduh svjetske politike i da akcije njezinog raskrinkavanja predstavljaju nužan dio šire akcije stabiliziranja svjetskog političkog sustava. Zanimljivo je da su već početkom prošlog stoljeća vođe socijalističkog pokreta prepoznale svu opasnost ovakvog načina uređivanja međunarodnih odnosa. "Eliminacija tajne diplomacije prvi je i najvažniji uvjet za poštenu, narodnu, istinski demokratski vanjsku politiku" - naglasio je Trocki još u oktobarskim danima i odmah po preuzimanju ruskog Ministarstva vanjskih poslova, u novinama počeo objavljivati tajne ugovore vlada Antante i diplomatsku prepisku, na užas buržoaskih diplomata. Paralela s onim što se događa danas, sasvim je očita.

Slijedeći najavljeni korak ljudi iz Wikileaksa, objavljivanje podataka o poslovanju bankarskog sustava (17. siječnja je recimo, zabilježen Assangeov susret se švicarskim bankarom Rudolfom Elmerom, koji mu je dostavio podatke "o bankarskim tajnama bogatih i slavnihi"), imat će zasigurno još i veći odjek nego je onaj aktualne akcije. Tako nešto je logično za očekivati - jer ako je tajna diplomacija zloduh svjetske politike, onda je bankarski sustav globalni "vladar tame" u koju je uronjen današnji svijet. Taj je sustav (ili drugim riječima nekontrolirana moć koju su si prisvojili akteri bankarskih makinacija) glavni krivac za aktualnu

2 Ovaj efekt stvaraju razni mehanizmi društvene kontrole i psihološke manipulacije, koji su neprimjetno pušteni u pogon u zadnjem kvartalu 20. stoljeća, prvenstveno mehanizam "proizvodnje pristanka".

3 Ta je Laž (pisana velikim slovom) zapravo postala postala osnova "sustava", jer bez nje ništa ne bi moglo funkcionirati (onako kako funkcionira danas).

4 Zadnjih mjesec-dva širom svijeta su se počele stvarati "spin-off" organizacije koje se bave istim poslom kao i Wikileaks (uglavnom na regionalnom nivou). Inače, mnogi ističu povezanost Wikileaksove akcije s aktualnim događanjima u arapskom svijetu.

ekonomsku krizu, zasad još uvijek nesagledivih razmjera, koja već nekoliko godina trese svijetom i koja je uzrokovala patnje i nedaće milijuna odnosno milijardi ljudi. Bilo bi dobro, i tomu se nadamo, da ta akcija pridonese raščišćavanju odnosa u bankarskom tj. financijskom sektoru, ne bi li stvari tu jednom došle na svoje mjesto, a ljudi koji su za sve to odgovorni, našli se iza rešetaka. A također bi bilo dobro, čemu se isto nadamo, da se na vidjelo iznesu sve tzv. "bankarske tajne", ne bi li se vidjelo tko je to u ovom kriminalnom društveno-ekonomskom sustavu najviše profitirao i po kojoj osnovi, pa da se onda i u vezi s tim poduzmu odgovarajuće pravosudne aktivnosti. Dakako, pretjerano bi bilo za očekivati da jedna ovakva "akcija razotkrivanja" potakne državne institucije da napokon počnu raditi svoj posao, na način koji bi bio prikladan i od koristi za cijelu društvenu zajednicu, no nema sumnje da će uvelike pridonijeti stvaranju klime u kojoj će sve to, danas nezamislivo, jednom postati i zamislivo i ostvarivo i provedeno u djelo.

Moć vladajućih klasa kroz cijelu se ljudsku povijest temeljila na kontroli nad protokom informacija i manipulacijama javnim mnijenjem. Današnje tehnologije, istina, mogu višestruko proširiti razmjere te kontrole i tih manipulacija, ali nam istovremeno omogućavaju stvaranje nezavisnih komunikacijskih kanala putem kojih se svega toga možemo u potpunosti osloboditi. Sve zapravo ovisi samo o tome na koji ćemo način prihvatiti i koristiti te tehnologije (aktivno ili pasivno). Ako ona aktivna varijanta odnese prevagu, ostvarit će se sve pretpostavke za oslobođenje ljudske misli i oživotvorenje istinske (direktne) demokracije. Zbog toga možemo reći kako baš i nije preoptimistično nadati se da će akcije Pokreta za slobodne informacije u borbi protiv diktature laži koja vlada Zemaljskom kuglom, imati odlučnu ulogu u konačnom raskrinkavanju ne samo politike kao djelatnosti čiji smisao nije omogućavanje normalnog razvoja društva i i rješavanje društvenih problema, nego osiguranje interesa vladajućih klasa na štetu svih ostalih, već i svih drugih aspekata društvenog života koje je zahvatila pošast "kulture neautentičnosti i zlosilja"; da će omogućiti razotkrivanje mnogobrojnih spletki i rušenje lažnih autoriteta i u gospodarstvu, kulturi, znanosti, obrazovanju, te tako otvoriti put za uspostavljanje normalnih društvenih odnosa, primjerenih današnjem stupnju razvoja proizvodnih snaga i društvene svijesti.

Naglasimo na kraju da se ovdje radi o akcijama i aktivnostima čiji uspjeh može osigurati jedino najšira podrška javnosti, jer jedino se tako na globalnoj sceni može iskazati puna snaga ljudske težnje za istinom i pravdom.⁵ Dakle, o tome hoćemo li od sada mi promatrati i kontrolirati Velikog brata, a ne obratno, kao što je to bilo dosada, kako kaže i kako se nada Michael Moore, odlučujemo i mi sami, ne samo svojim lijepim željama i nadama, nego svojom vlastitom, upornom i beskompromisnom borbom za istinu.

Zagreb, prosinac 2010. (dorađeno u veljači 2011.)

5 Ove bi akcije svakako trebale uključiti podršku za uhapšenog američkog obavještajnog analitičara Bradleya Manninga, koji je dokumente što se upravo objavljuju dostavio Wikileaksu, a kojega zbog toga, kako navode mediji, najvjerojatnije čeka doživotna robija.